

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ СВАКДА О ДАМУ СВАКЕ ПРЕДСТАВЕ НА ПО ТАБАКА. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 н. месечно. — ПРЕТПЛАТА СЕ ШАЉЕ КОРНЕЛУ ЈОВАНОВИЋУ, КОЈИ СЕ ИЗ ЉУБАВИ ПРЕМА ПОЗОРИШТУ ПРИМНО ДА РАЗАПИЉЕ ОВАЈ ЛИСТ.

К Р А Љ Л И Р.

(Наставак.)

Лир.

Све ми с' чини, да те ја познајем,
Па и тога човека до тебе!
Али опет сумњам, јако сумњам,
Усудит' се скоро не смем, старац,
Да имена изговорим ваца!
Никако се разабрат' не могу!
Шта ћу овде? — Кад ја дођох амо?
Смео бих се и заклети на то,
Да је ова госпа, што ту стоји,
Некад моје дете најмилије,
Моја ћерка, Корделија, била!

Корделија.

Јесам, оче! Ја сам Корделија!
Па и сад сам твоја, драги оче!

Лир.

Чекај, стани, да с' уверим прво;
Сузе твоје, што их по образу
Тако нижеш, јесу л' мокре оне!
Јест, истина! Али за што плачеш?
Немој плакат', утри сузе твоје!
Зар ти немаш отрова за мене?
Дај отрова, ја ћу да га пијем!
Ох, ја знадем да ме ти не љубиш!
Твоје сестре измучише мене.
Сад се сећам, јест, сећам се тога!
Да ме мрзиш, ти имаш узрока,
Али оне немају узрока!

Корделија.

Немам ни ја узрока да т' мрзим,
Ја те волим и поштујем, оче,
Као свакад што сам те љубила!

Лир.

Је сам ли ја у Француској?

Кент.

У Француској нисте, господару,
Већ у своје сопственом краљевству!

Лир.

Немојте ме варат' непрестано!

Лекар.

Не брин'те се, госпођо краљице!
Лудило је попустило много!
Повед'те га сада собом,
Ал' не мојте
О прошлости говорит' му ништа,
Док се са свим не разбере где је.
Понуд'те га сад с вама да пође!

Корделија.

Хоћеш, оче, са мном да проходаш?

Лир.

Обазри се на дубоку старост,
Па опрости своје оцу, кћери!
Заборави на прошлост, опрости
Мени слабом и немоћном старцу!

Одлази Корделија са Лиром испод руке, лекар и свита.

Ч И Н П Е Т И.

ПОЈАВА ПРВА.

(Бритски стан код Дауера.)

Едмунд, Регана, официри, војници с добошарима,
трубачима и барјацима.

Трубе оглашују долазак Албаније, Гонерила и Регана
са својом свитом.

Албаније (Едмунду.)

Господине, у данашњој битци
Ратничку сте способ показали,
Храбро сте се борили и врено!
Срећа вас је опет послужила,
Те вам они допадохе шака,
Који нама на супрот стојаху;
Па баш с тога и дођосмо амо,
Заробљене у вас да иштемо,

По заслуги ми да им судимо,
По способном нашем нахођењу!

Едмунд.

Господине! За добро сам вашо,
Слабомоћног и старога краља
На безбедно место да уклоним,
Па га ставих у притвор под стражом!
Пред суд они лако ће изаћи,

Лако ћемо суд саставит' после,
Кад се сами мало одморимо,
И о томе боље размислимо!

Албаније.

Извините, ви у овом рату,
Ка' подчињен служили сте мени,
А никако ка' брат, мени раван!
(Наставиће се.)

ПОЗОРИШТЕ НА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ У БЕОГРАДУ.

(Наставак.)

Н. Радовановић. Ја бих и више нешто говорио, али посланик Вујо Васић је довољно ствар представио; с тога ћу ја у кратко да кажем неколико речи. Мени није чудо што се ми други томе противимо, него ми је чудо за свештенике, што они не поњају за што је то позориште. Ми знамо, да је то била мисао покојног кнеза Михаила да се позориште подигне, и ми хоћемо то да забранимо! Поп Ђуричиновић је наводио бог те пита шта, а зна се, да је позориште једна установа, која буди народну свест. Ја не ћу да говорим о управи, која је сад у позоришту, него знам да је народни појам тај, да се у позоришту буди свест народна. Ако није сад тако, то је до оних, који су на управи позоришној, и то треба да се поправи. У позоришту ми треба да видимо наше старе косовске битке, наше јунаке, наше новије устанке и друге јуначке јаке карактере. За то сам ја да се никако то не укида, што се на позориште даје, него да остане даље и даље. Шта више, ја бих у другим приликама био за то, да се још више даје. Али ове године, по што се не може више дати због времена у догађајима, нека остане онолико колико се до сад давало. Јер, као што рекох; позориште је оно, што је и школа. Знате, да га наша браћа под туђим скиптром из својих општинских завода издржавају, а ми зар као држава да укинемо. Немојмо браћо!

Д. Балаицки. Кад би се од народне скупштине захтевало то, да се одреди једна сума новаца, те да се подигне зграда позоришна, ја у данашњим околностима и сам бих се устегао да дам глас за ту суму новаца. Но тај случај није. Зграда је подигнута. Овде се ипште сад само један мали дарак (Чује се: Ха... Ђагор). Мали, заиста ма-

лен. Ви само знате: Ха, ха! (Ђагор). И опет повторавам: мали дарак, од целе Србије педесет и неколико хиљада гроша. Зграда подигнута. Па ми не дамо ни тај мали дарак! Него шта хоћемо? Хоћемо да порушимо оно, што смо подигли. Шта ћемо да градимо од оне зграде? Немојте мислити, да ви можете градити од оне зграде што хоћете. Оно није ваша зграда, него је оно зграда једног друштва. Она ће остати, али како. Остаће као она пустош-цамија. А да не остане тако, ја бих био мишљења, ако мислите да и ту зграду срушите, нека се подигне на тој згради, чим се гласа, па ако већина гласова буде да се поруши, нека се тамо подигне натпис овај: Ово је бивше позориште српско! Врата му је затворила! скупштина српска од 1875. год. Не хвала јој за то! Рушите дакле.

В. Радуловић. Ја се потпуно слажем са предговорником г. Балаицким. Г. Балаицки извео је ствар тако, да ја сматрам ту ствар као свету, и ограничавам се од рушења. (Ђагор. Чује се: Доста је говорено).

Ћутите, госнодо, ја кад говорим. Кад говорите ви, ја поштујем ваше говоре и ћутим. Ја се дакле потпуно слажем с тим, што је г. Балаицки... (Ђагор). Молим вас, хоћете ли поштовати мој говор. Могу и ја зармати, али пре ћу положити мандат, него што ћу доћи до тога, да не поштујем и не слушам говоре посланика. Овде је, госнодо моја, место да се ми разумемо. У позоришту је место, где ћемо да видимо, где је наш деда, или наш овај или онај јунак изгубио главу. Сви сретни народи подижу окакве зграде. Што важе г. Јеврем Марковић, да у нашем позоришту има излишних ствари, и ја се слажем у томе. Но

то зависи од администрације и управе позоришне, коју треба преустројити. И ја сам потпуно за то, да се тамо не представљају и не виђају никакви шкандали. Али иначе, господо моја, здаће је сазидано, 30.000 дуката дао је Обреновић III. да се подигне оваква установа. Ми дајемо једну малу помоћ па и ту хоћемо да укратимо. Народи словенски, који живе под скиптром туђе државе, они се рефене па дају на овакву установу и имају је. Хрватска и остале земље наше браће словенске реване се те праве овакве зграде. Србија, млада слободна држава, коју је Обреновић подигао, као и позориште што је подигао, хоће позориште да обори.

Господо, ко год хоће да ову установу поништи, тај хоће Обреновића III. да унизи. (Жагор. Вичу: Не ћемо, то није истина).

II. Ђуричковић. Ја се ограђујем од говора посланика београдског Радуловића. (Вичу: Сви се ограђујемо). Јер ја не дозвољавам да ико може више него ја волети свога владоца, а речи Радуловића су подла подметања, од којих се као што рекох ограђујем. (Вичу: Тако је).

Министар председник. Ја бих молио господо предговорнике да не мешају име Обреновића у ову ствар. Немојте излазити са династијом у вашим говорима. Ја мислим, да можемо врло мирно разговарати се о овој ствари, али да није нужно да излазите с тим, да би се тиме попизила династија, ово или оно. Дакле, ја бих вас молио да

се не помиње име владоца. (Чује се: То београдски посланик помиње).

Ја не питам који је. (Жагор). Све што има стезу са пожртвовањем пок. кнеза Михаила, они који су располагали са имањем, они су казали, да је то државна имовина. Но то није тако. То је позоришно имање, а не државно. Дакле, ако укинете позориште, онда ће министар просвете имати право да тражи тих 30.000 дуката, које је покојни кнез Михаило оставио на позориште. Измерите дакле, да ли је боље да се дају ових педесет хиљада гр. позоришту, или интерес на 30.000 дук., јер то је позоришно имање, позориште има право на то и оно ће тражити своје.

Жив. Недић. Ја мислим да допуним говор Вује Васића са правног гледишта.

Кнез Михаило дао је 30.000 дук. на подизање позоришта, поред оних новаца што су прилозима скупљени на подизање позоришта. Осим тога одредио је 2—3000 дук. годишње на издржавање тога позоришта. Кад је по смрти кнеза Михаила расправљало се имање његово, онда по уговору са наследницима држава је примила сву готовину кнеза Михаила до 100.000 дук. са теретима свију заветина. Дакле овде стоји правна обвеза да од оне суме, коју је држава примила, мора давати на издржавање позоришта. По томе овде се ништа друго од државе не тражи, него оно, што она по уговору има да даје.

(Наставиће се.)

Д И С Т И Н Ш

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Сан и јава“) приказан је на нашој позорници 31. марта о. г. Многи лирски елементи дају овој драми необичан жив полет. Штага што је интрига слаба и што веома мало радње има у тој драми, која се иначе одликује лепом дикцијом и љубавним заносом. За приказ таквих драма, где преваљује лирика, захтена се и од глумаца да имају заноса, полета. Ако тога нема у глумаца, одмах нема ни живота на позорници, а без тога је сваки приказ хладан. Нека је у похвалу наших глумаца речено, да су они свима лирским моментима дали потпуна израза, а складном игром својом учинили су велики утисак на публику, која се у веома малом броју била искупила, сигурно за то, што је јако рђаво време било. Осим свију одликовао се г. Ружић (Кенигсмарк) и г. Ј. Сајевећка (Софија), који су обоје целим полетом свога лепог глумачког дара прегли били, да буду верни тумачи песничких мисли, па им је према томе и цела игра ви-

хова одговарала духу њихових улога. Нарочито морамо споменути последњи монолог Кенигсмарков, који је Ружић тако од срца, с таквим заносом изговорио, да ће сваком, који га је слушао, дуго одјекивати у срцу тај издасјај зљубљене душе. „Драга Софија!“ казао је Ружић-Кенигсмарк, увек тако меким, од љубавне среће и блаженства уздрхтаним гласом, да се по њему видело, да му је његова Софија прирасла за срце и да му без ње нема среће, нема живота на овоме свету. **

* (Недељни ред позоришних представа). У недељу 3. априла: „Звонар богородичине цркве.“ Романтична драма у 5 чина, с предигром. — У уторак 5. априла: „Рукавица и лепеза.“ Шаљива игра у 3 чина. — У среду 6. априла с новом поделом улога први пут: „Нашла врећа закрпу.“ Шаљива игра у 2 чина, с певањем. — У суботу 9. априла први пут: „Последње љубавно писмо.“ Шаљива игра у 3 чина.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

5. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 4.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 3. АПРИЛА 1877.

ЗВОНАР БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ.

Романтична драма у 5 чинова са предигром. По Виктор Иговом роману: „Nôtre-Dame de Paris“ прерадила Шарлота Бирх-Пфалфферова, с немачког превео Јован Ђорђевић.

ОСОБЕ У ПРЕДИГРИ:

Жервеза	Д. Ружићка.	Николет, маделиново дете	* * *
Мадлена	сељанке из . . . . . Б. Хаџићева.	Понс, сеоски кмет	Добриновић.
Фаншета	Епернеја . . . . . Л. Хаџићева.	Цигански арамбапа	Рашић.
Нивета	. . . . . Љ. Зорићева.	Његова жена	Ј. Поповићева.
Флерета, жервезино дете	. . . . . М. Максимовићева.	Циганин	Марковић.

Сељаци, сељанке, цигани, деца, медвед. — Збива се у Епернеју у Француској око г. 1470.

ОСОБЕ У ДРАМИ:

Клод Фрело, архиђакон, богородичине цркве у Паризу	Лугумерски.
Квазимодо, звонар богородичине цркве	С. Рајковић.
Феб од Шатопера, млад племић	Сајевић.
Стотиник краљевих најамника	Зорић.
Пијер Гренгоар	} ђаци . . . . . Добриновић.
Жан Флетри	
Ударда	Ј. Поповићева.
Пено, циганин	Јуришић.
Кроло, циганин	Марковић.
Судија	Бунић.
Наредник краљевске страже	Бошковић.
Жервеза	Д. Ружићка.
Мадлена	В. Хаџићева.
Ренарда, трговкиња	Л. Хаџићева.
Махијета, њена рођака	Љ. Зорићева.
Всмералда	Ј. Сајевићка.

Свештеници, војници, четници, судије, ђаци, цигани, просјаци, лупежи, грађани, народ. — Збива се у Паризу око г. 1482., на 12 година после предигре.

Г. С. РАЈКОВИЋ и Л. ЛУГУМЕРСКИ, пре члан народног позоришта, као гости.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 И ПО САХАТА.